

контролюючими органами на період воєнного стану [8]. Аналіз пожежно-профілактичної роботи свідчить, що з початком повномасштабного вторгнення увага державних органів та громадян була спрямована на безпекові питання, пов'язані з бойовими діями, що призвело до зниження рівня контролю за дотриманням вимог пожежної безпеки. Водночас зростання кількості пожеж через несправності електрообладнання підкреслює необхідність відновлення профілактичних заходів, посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення та проведення планових перевірок електромереж у житлових і промислових об'єктах. Лише комплексний підхід та відповідальне ставлення до експлуатації електроустановок допоможуть зменшити ризики займання та мінімізувати матеріальні і людські втрати.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 9 місяців 2020 року.
2. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 9 місяців 2021 року.
3. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 9 місяців 2022 року.
4. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 9 місяців 2023 року.
5. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 9 місяців 2024 року.
6. Основи безпечної експлуатації електроустановок: Підручник / С. В. Панченко, О. І. Акімов, М. М. Бабаєв та ін. – Харків: УкрДУЗТ, 2021. – 149 с.
7. НАПБ А.01.001-2014 Правила пожежної безпеки в Україні (Наказ № 474, НАПБ А. 01.001-2014).
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/303-2022-%D0%BF#Text>

УДК 614.842

АНАЛІЗ ЗАХОДІВ БЕЗПЕКИ ОСОБОВОГО СКЛАДУ ПРИ ГАСІННІ ПОЖЕЖ НА ЕНЕРГЕТИЧНИХ ОБ'ЄКТАХ

Віталій ДЯКІВ, Олена БОРСУК к.т.н.

Національний університет цивільного захисту України

Гасіння пожеж на об'єктах енергетики, окрім вражаючих факторів відкритого полум'я, високої температури, продуктів горіння (дим та небезпечні пари), завжди несе в собі додаткову небезпеку – ураження електричним струмом. Пожежники, окрім гасіння загорань та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, повинні неухильно дотримуватися заходів безпеки при роботі з електрообладнанням, що знаходяться під напругою [1].

Гасіння подібних пожеж завжди є складним випробуванням для пожежників і вимагають знань та розуміння того, що відбувається на даному об'єкті, технологічного процесу, принципу роботи електроустановок, можливий розвиток подій за тих чи інших умов, а також багато інших факторів для забезпечення як власної безпеки, так і при допомозі потерпілим.

В умовах воєнного стану, пріоритетними цілями ворожих атак є об'єкти критичної інфраструктури, що призначені для вироблення та передачі електричної енергії, а саме теплові та гідроелектростанції, енергорозподільчі та трансформаторні підстанції високої напруги, енергетичної когенераційні об'єкти. Фактори військової агресії спричинили зростання надзвичайних ситуацій на енергетичних об'єктах для

ліквідації яких залучається особовий склад оперативно-рятувальних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

Основними ризиками та небезпеками при гасінні пожеж на об'єктах енергетики є ураження електричним струмом, висока напруга, пробій ізоляції та утворення електричних дуг. Для гасіння пожеж на електрообладнанні та електроустановках під напругою передбачено [2] застосовувати газові вогнегасні речовини, що працюють по принципу інертних розріджувачів, вогнегасні порошки, а також компактні та розпилені струмені води [3].

Ефективність та скоординованість дій пожежних із особовим складом зміни на об'єкті енергетики, уточнення технологічної обставини та узгодження подальших дій з відключення електроустановок об'єкту від джерела живлення є однією з основ забезпечення безпеки праці рятувальників. Наступними важливими складовими із підвищення безпеки особового складу є: обізнаність із заходів особистої безпеки та проінструктованість, дотримання рекомендованих безпечних дистанцій при гасінні, застосування особовим складом діелектричних засобів захисту та заземлення пожежної техніки, стволів і розгалужень.

Готовність особового складу оперативно-рятувальних підрозділів до дій з ліквідації пожеж на енергооб'єктах покращується шляхом участі у регулярних протипожежних тренуваннях та тактико-спеціальних навчаннях з відпрацювання дій у разі можливих надзвичайних випадків. Наявність необхідної кількості запасу вогнегасних речовин, діелектричного та заземлюючого обладнання, правильність його застосування – впливає на ефективність та швидкість ліквідації пожежі з мінімалізацією її наслідків.

З аналізу небезпек при гасінні пожеж в електроустановках під напругою можна зробити висновок, що безпека особового складу оперативно-рятувальних підрозділів досягається неухильним дотриманням таких умов [4]: заборона наближення пожежних до струмоведучих частин електроустановок менше, ніж на рекомендовані відстані; на оперативних ділянках використання маршрутів руху особового складу погоджених із черговим персоналом енергооб'єкта, їх конкретне вказання кожному рятувальнику під час інструктажу; виконання робіт особовим складом, який забезпечує подачу вогнегасних речовин, у діелектричних рукавицях і ботах; подаванням вогнегасних речовин після заземлення ручних пожежних стволів і пожежних автомобілів; недопусканням до гасіння пожежі у електроустановках під напругою ручними засобами при видимості менше 10 метрів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Наказ МНС України від 07.05.2007 № 312 "Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України".
2. ДСТУ EN 2:2014 Класифікація пожеж (EN 2:1992; EN 2:1992/A1:2004, IDT)
3. Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 22.12.2011 № 863 «Про затвердження Інструкції з гасіння пожеж на енергетичних об'єктах України».
4. Дії підрозділів ДСНС в умовах воєнного стану.
<https://sci.ldubgd.edu.ua/jspui/handle/123456789/12959>